

Exam. Code : 214903

Subject Code : 5820

M.A. Music Vocal 3rd SemesterAN AESTHETICAL AND SCIENTIFIC STUDY OF
INDIAN MUSIC

Paper-IX

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Ist question will consist of 20 objective type questions which will be compulsory to all carrying 1 mark each. The students are to attempt **five** questions in all. All questions carry equal marks.

1. Define musical terms :

- (i) Melody
- (ii) Harmony
- (iii) Chord
- (iv) Creativity
- (v) Expression
- (vi) Types of Laya
- (vii) Aptitude
- (viii) Sangatkari

- (ix) Imagination
- (x) Performance
- (xi) Mood
- (xii) Name any two gayan shallies
- (xiii) Kinds of Laya in vilambit khayal
- (xiv) Tihai
- (xv) Means of allied
- (xvi) Intonation
- (xvii) Imitation
- (xviii) Samprakritik
- (xix) Environment
- (xx) Appreciation.

2. Give a detailed description of melody.
3. Write about the mood and expression in musical performance.
4. What do you know about the role of mathematics in music ?
5. Write down any **two** of the following musical terms :
 - (1) Musical appreciation
 - (2) Aptitude
 - (3) Imagination.

6. 'Successful presentation of any Raga depends on the creativity and improvisation of artist.' Elaborate this statement in the context of creativity in Indian music.
7. Voice culture has an important role in music. Explain it.
8. What is the importance of listening music ? Write in detail.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 20 ਵਸਤੁਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਹੈ। ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. (i) ਮੇਲੋਡੀ
- (ii) ਸੁਮੇਲ
- (iii) ਕੋਰਡ
- (iv) ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ
- (v) ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ
- (vi) ਲੈਅ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
- (vii) ਅਭਿਵ੍ਰਿਤੀ
- (viii) ਸੰਗਤਕਾਰੀ
- (ix) ਕਲਪਨਾ

- (x) ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ
- (xi) ਮਨੋਦਸ਼ਾ
- (xii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
- (xiii) ਵਿਅੰਬਿਤ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਲੈਅ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
- (xiv) ਤਿਹਾਈ
- (xv) ਸਮਵਰਗੀ ਦੇ ਅਰਥ
- (xvi) ਸਵਰ ਸ਼ੈਲੀ
- (xvii) ਨਕਲ
- (xviii) ਸੰਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ
- (xix) ਵਾਤਾਵਰਣ
- (xx) ਪ੍ਰਸੰਸਾ।

2. ਮੈਲੋਡੀ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਣਨ ਦਿਉ।
3. ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੂਡ ਅਤੇ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
4. ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ?
5. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਨੂੰ ਲਿਖੋ :
 - (1) ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਸੰਸਾ
 - (2) ਅਭਿਵ੍ਰਿਤੀ
 - (3) ਕਲਪਨਾ।

6. 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਗ ਦੀ ਸਫਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ।
7. ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ? ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪਹਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮੇਂ 20 ਵਸਤੁਨਿਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿਏ ਗਏ ਹੈਂ। ਜੋ ਕਿ ਸਭੀ ਕੇ ਲਿਏ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ 1 ਅੰਕ ਹੈ। ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਸਭੀ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹੈਂ।

1. ਸੰਗੀਤ ਕੇ ਨਿਯਮੋਂ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ :
 - (i) ਮੇਲੋਡੀ
 - (ii) ਤਾਲਮੇਲ
 - (iii) ਕੌਂਡ
 - (iv) ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ
 - (v) ਅਭਿਵਯਕਿਤ
 - (vi) ਲਯ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
 - (vii) ਅਭਿਵ੍ਰਿਤਿ
 - (viii) ਸੰਗਤਕਾਰੀ

- (ix) कल्पना
- (x) प्रदर्शन
- (xi) मूड
- (xii) किन्हीं दो गायन शैलियों के नाम लिखो
- (xiii) विलंबित ख्याल में लय के प्रकार
- (xiv) तिहाई
- (xv) समवर्गी
- (xvi) स्वर शैली
- (xvii) नकल
- (xviii) समप्राकृतिक
- (xix) पर्यावरण
- (xx) प्रशंसा।

2. मैलोडी का विस्तृत विवरण दें।
3. संगीत प्रदर्शन में मूड और अभिव्यक्ति के बारे में लिखें।
4. संगीत में गणित की भूमिका के बारे में आप क्या जानते हैं ?
5. निम्नलिखित संगीत शर्तों में से किसी भी दो को लिखें :
 - (1) संगीत प्रशंसा
 - (2) अभिवृत्ति
 - (3) कल्पना।

6. 'किसी भी, राग की सफल प्रस्तुति कलाकार की रचनात्मकता और सुधार पर निर्भर करती है।' भारतीय संगीत में रचनात्मकता के संदर्भ में इस कथन को विस्तृत करें।
7. संगीत में आवाज संस्कृति की एक महत्वपूर्ण भूमिका है। इसकी व्याख्या करो।
8. संगीत सुनने का क्या महत्व है ? विस्तार से लिखें।